

Goudjakhals

Goudjakhals (Canis aureus)

De goudjakhals is een middelgrote hond die zowel in paren als in roedels leeft. Vanuit het oorspronkelijke vestigingsgebied op de Balkan verspreidt het zich steeds meer naar Oostenrijk en er zijn al individuele dieren geregistreerd in Duitsland en Nederland. Samen met terugkeerders zoals de wolf en de exoot zoals de wasbeerhond, is de goudjakhals een andere nieuwkomer die van nature nieuwe gebieden koloniseert.

Goudjakhals *Canis aureus* (Bron: Goudjakhals Project Oostenrijk/Leopoldsberger/DJV)

Markering

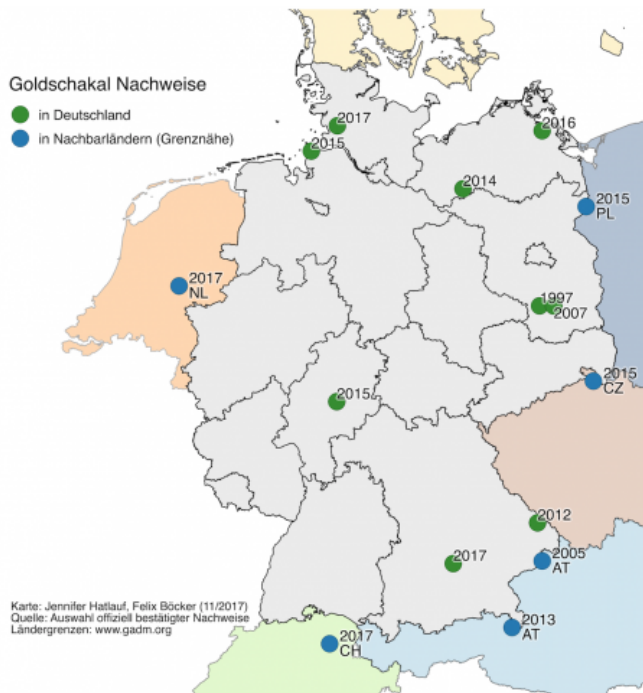
- Qua uiterlijk en lichaamsgrootte houdt deze hond het midden tussen een vos en een wolf: schouderhoogte 50 cm, lichaamslengte 70-90 cm, lont 20-30 cm, lichaamsgewicht tot 15 kg
- Bijzonderheid: de ballen van de middeltenen groeien samen in een hoefijzervorm
- Pelskleur meestal roestbruin tot goudrood; Door de langere, donkergekleurde vachtharen vanaf de achterkant van het hoofd over de rug tot aan de punt van de lont ontstaat een aparte “zadelmarkering” Bruin gezichtsmasker en witte aftekeningen op de onderrand van de snuit en op de nek
- Hij kan worden verward met een wolf, maar: de kop van de goudjakhals is smal en langwerpig, de kop van de wolf lijkt driehoekig door de kortere en bredere snuit

Poot Gouden Jakhals (Bron: Hatlauf/DJV)

Verspreiding en positie in het zoölogische systeem

Orde : Carnivora **Familie** : Canidae **Geslacht** : Canis **Soort** : aureus (Eurazië) en anthus (Afrika)

Bewijs van goudjakhalzen (Bron: Hatlauf/Böcker/DJV)

- De Afrikaanse goudjakhals (*Canis anthus*) is nauwer verwant aan de wolf (*Canis lupus*) dan de Euraziatische goudjakhals (*Canis aureus*), wiens verspreidingsgebied zich uitstrekt van Azië tot India, het Arabische schiereiland, het Nabije en Midden-Oosten en de Balkan. Ook in West- en Noord-Europese landen, waaronder Duitsland en Nederland, worden sinds enkele jaren individuele dieren waargenomen. Blijkbaar vindt er momenteel een natuurlijk migratieproces plaats in de goudjakhals.
- Locaties van de eerste records laten zien dat waterlopen, drassige gebieden en laagland-landschappen fungeerden als trekroutes voor deze wilde hondensoort.

Leefgebied

- Zeer flexibel in habitatkeuze en vertoont nauwelijks voorkeuren; houtvrije open landschappen worden echter vermeden
- Habitatstructuren die beschutting bieden (bossen, rietvelden) zijn belangrijk als opgroeiplaats en als dagverblijf

- Landelijke nederzettingen worden ook bezocht vanwege hun voedselvoorziening (afval, huisdieren), zolang er maar een dagopvang in de buurt is

Voedsel

- Generalist wiens dieet wordt gevormd door de aanwezige habitat en seizoens gebonden habitat (jonge dieren etc.)
- Breed scala aan voedsel: insecten, knaagdieren, amfibieën, vogels, middelgrote zoogdieren (bijv. konijnen, reekalfjes), fruit, knollen, maïs; naast actieve jacht ook verzamelaars van aas en afval
- Foerageren vindt 's nachts en in de schemering alleen of in kleine groepen plaats

Sensorische prestaties en vocalisatie

- Geluiden vergelijkbaar met hond (grommen, blaffen) en wolf (huilen); Goudjakhalzen hebben een hogere toon bij het huilen, snellere reeksen van gehuil dan de wolf, en de toonhoogte valt aan het einde weg; net als bij de wolf dient het huilen om de roedel bij elkaar te houden
- Het goede reukvermogen en gehoor van de goudjakhals, evenals zijn snelheid, stellen hem in staat om succesvolle nachtelijke uitstapjes te maken

Reproductie

- Goudjakhalzen zijn na één jaar geslachtsrijp en blijven hun hele leven als paar bij elkaar
- Paartijd (=Ranz): half januari tot half februari
- Na een draagtijd van ongeveer 60 dagen worden 1-5 jongen geboren
- Kweekplaatsen: oude vossen- en dassenhollen, struikgewas

in het riet of struiken

- Jonge dieren blijven bij hun ouders tot de lente van het volgende jaar; Roedelvorming vooral waargenomen in Zuidoost-Europa: ouders, puppy's en jonge dieren van voorgaande jaren

Levensstijl en levensverwachting

- Leeft in paren of roedels en bezet gebieden waarin kerngebieden van 2-3 km² worden verdedigd
- Levensverwachting in het wild ongeveer 8 jaar
- Wolven doden goudjakhalzen, wat resulteert in migratie of uitsterven van paren / roedels jakhalzen

Gevolgen voor soortenbescherming

- De goudjakhals staat in alle EU-lidstaten vermeld in bijlage V van de Habitatrictlijn, wat de verplichting inhoudt om een "gunstige staat van instandhouding" te behouden en monitoring uit te voeren. In Duitsland wordt ook het bewijs van de goudjakhals geregistreerd via monitoring van grote carnivoren in de deelstaten.
- Met betrekking tot de bescherming van bedreigde diersoorten zoals op de grond nestelende vogels, zou de vestiging van de goudjakhals problematisch kunnen zijn, aangezien dit het toch al brede scala aan roofdieren (vossen, marters en exoten zoals wasbeerhonden, wasberen) uitbreidt.

Bronnen:

- Demeter, A.; Spassov, N. (1993): *Canis aureus* – jakhals, gouden jakhals. In: Handboek van Zoogdieren van Europa. Deel 5 Roofzuchtige zoogdieren – Carnivora, deel. Stubbe, M. 6 Krapp, F. (red.) Aula Verlag Wiesbaden.
- J.Hatlauf (2016): De goudjakhals (*canis aureus*) in

Duitsland en Europa (18,19) in WILD jaarverslag gepubliceerd door de Duitse jachtvereniging.

- S. Schwarz (2013): Goudjakhalzen in Europa – een voorbeeld van de dynamiek van de natuur. FaunaFocus 5, dieren in het wild Zwitserland.

Links

- Er wordt onderzoek gedaan naar de goudjakhals in Europa en er wordt bewijsmateriaal verzameld:
www.goldschakal.eu